

Prawnik odpowiada na pytania rolników

Pytanie: Jesteśmy rolnikami prowadzącymi każdy osobno kilkadziesiąt hektarowe gospodarstwa rolne o podobnej produkcji. Kilka lat temu dla zapewnienia sobie lepszej pozycji na rynku w sprzedaży produktów rolnych zawarliśmy umowę spółki cywilnej na czas nieokreślony. Umowa ma prostą formę i nie zawiera postanowień co do możliwości rozwiązania spółki. Obecnie zamierzam wystąpić ze spółki. Czy to jest możliwe, jakie są konsekwencje tego i co powinienem zrobić by wystąpić ze spółki.

Odpowiedz. Wystąpienie wspólnika ze spółki jest co do zasady możliwe, gdy umowa spółki została zawarta na czas nieoznaczony. Odstępstwo od tej zasady stanowi możliwość wypowiedzenia udziału w spółce zawartej na czas oznaczony z ważnych powodów a czym stanowi art. 869 § 2 Kodeksu Cywilnego który to przepis jest przepisem o charakterze bezwzględnie obowiązującym. Ocena, czy zaistniały ważne powody, powinna być dokonywana w zależności od konkretnych przypadków a zalicza się do nich zdarzenia zarówno zewnętrzne, tj. niezwiązane bezpośrednio ze wspólnikami, jak i dotyczące wspólników np. nieuczciwe działanie wspólnika. Uprawnienie do wystąpienia ze spółki realizowane jest przez wspólnika w drodze złożenia **jednostronnego oświadczenia woli** w przedmiocie wypowiedzenia udziału w spółce. Wypowiedzenie to powinno być złożone wszystkim pozostałym wspólnikom w zależności od formy jej zawarcia z uwzględnieniem dyspozycji art. 77 k.c.. Zatem jeżeli umowa spółki została zawarta w formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej, jej wypowiedzenie wymaga zachowania formy dokumentowej.

W przypadku, gdy umowa została zawarta w innej formie szczególnej np. aktu notarialnego, jej rozwiązanie za zgodą obu stron powinno być stwierdzone pismem w takiej samej formie, natomiast odstąpienie od umowy albo jej wypowiedzenie powinno być stwierdzone pismem. Ustawowy termin wypowiedzenia w przypadku gdy nie zawarto go w umowie spółki wynosi 3 miesiące naprzód na koniec roku obrachunkowego, z tym że taki termin można umownie wydłużyć lub skrócić, chyba że wypowiedzenie następuje z ważnych powodów, wtedy bowiem jest skuteczne bez zachowania terminu.

W zależności od liczby wspólników ustawodawca przewiduje odmienne skutki prawne wypowiedzenia udziału w spółce. Gdy umowa spółki ma charakter dwustronny, wypowiedzenie udziału skutkuje rozwiązaniem spółki na zasadach określonych w art. 875 k.c. To jest od chwili rozwiązania spółki stosuje się odpowiednio do wspólnego majątku wspólników przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Z majątku pozostałego po zapłaceniu długów spółki zwraca się wspólnikom ich wkłady, stosując odpowiednio przepisy o zwrocie wkładów w razie wystąpienia wspólnika ze spółki. Pozostałą nadwyżkę wspólnego majątku dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczyli w zyskach spółki.

Gdy umowa spółki jest wielostronna, wypowiedzenie udziału przez jednego ze wspólników w braku odmiennych postanowień umownych powoduje konieczność rozliczenia się pozostałych z występującym wspólnikiem stosownie do dyspozycji art. 871 k.c. I tak wspólnikowi występującemu ze spółki zwraca się w naturze rzeczy, które wniósł do spółki do używania, oraz wypłaca się w pieniądzu wartość jego wkładu oznaczoną w umowie spółki, a w braku takiego oznaczenia wartość, którą wkład ten miał w chwili wniesienia. Nie ulega zwrotowi jedynie wartość wkładu polegającego na świadczeniu usług albo na używaniu przez spółkę rzeczy należących do wspólnika.

Ponadto wypłaca się występującemu wspólnikowi w pieniądzu taką część wartości wspólnego majątku pozostałego po odliczeniu wartości wkładów wszystkich wspólników, jaka odpowiada stosunkowi, w którym występujący wspólnik uczestniczył w zyskach spółki.

Podstawa prawna: *art. 77, art. 869, art. 871 i art. 875 Kodeksu Cywilnego.*

Na pytania odpowiada radca prawny Jerzy Koczot.